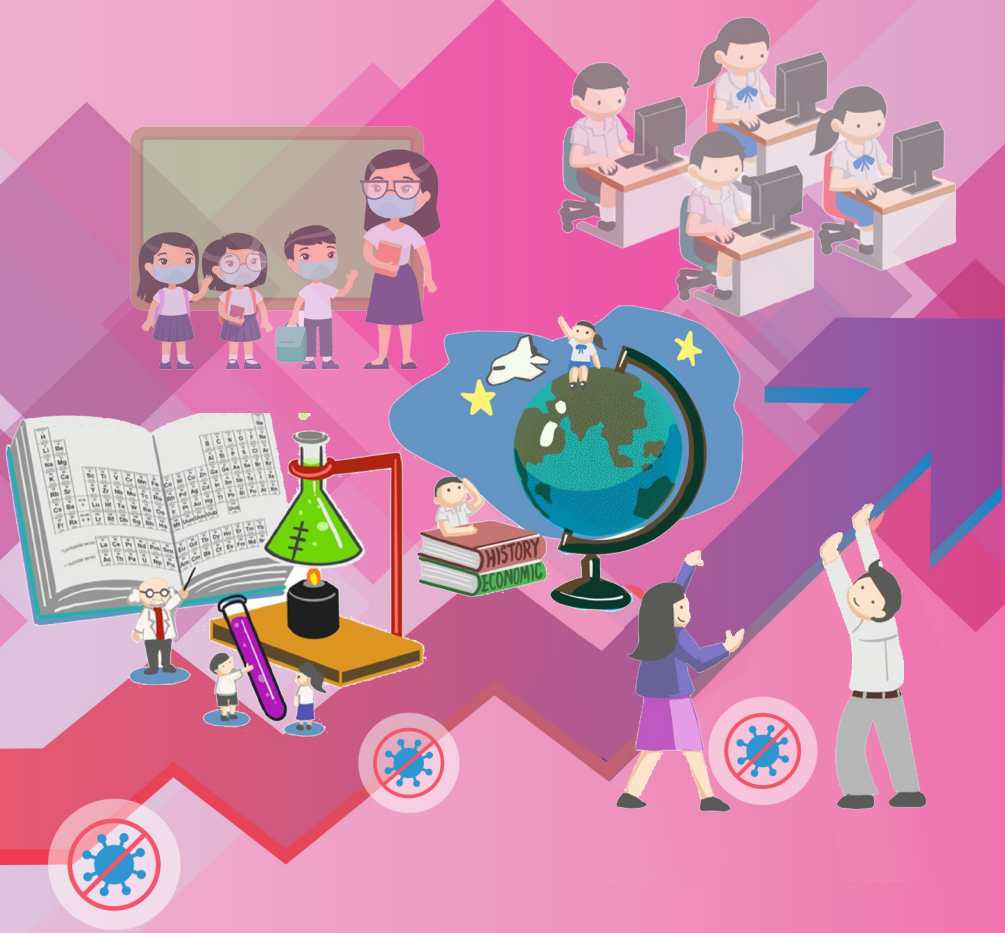

แนวทางเชิงปฏิบัติ ในการฟื้นฟู ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางเชิงปฏิบัติ
ในการฟื้นฟู
ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

371.3 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 น แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้
กรุงเทพฯ : 2566
72 หน้า
ISBN : 978-616-270-437-6
1. การฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ 2. กรณีศึกษา
3. ชื่อเรื่อง

แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 41/2566

ISBN 978-616-270-437-6

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2566

จำนวน 1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 2335
โทรสาร 0 2243 7915

Website: www.onec.go.th

พิมพ์ที่

บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 0 2424 3249, 0 2424 3252
โทรสาร 0 2424 3249, 0 2424 3252

คำนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันไปทั่วโลก ถือเป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อการศึกษาอย่างร้ายแรงที่สุดในช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา นอกจากจะทำให้โรงเรียนต้องปิดเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว ยังส่งผลไปถึงภาวะถดถอยทางความรู้ การระบาดนี้ทำให้นวัตกรรมและการพัฒนาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นเพื่อตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นถดถอยลงไปอีก ถึงแม้จะมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ผู้เรียนก็ยังได้รับผลกระทบจากการเสียโอกาสในการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนาตามแต่ละช่วงวัย ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ในทิศทางที่มีแนวโน้มลดลง ด้วยเหตุนี้หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงมีการกำหนดแนวทางและนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ เพื่อลดความรุนแรงของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงเห็นควรให้มีการติดตามการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จากกรณีศึกษาซึ่งมีแนวปฏิบัติที่น่าสนใจ จำนวน 12 แห่ง ใน 4 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร โดยการถอดบทเรียนครั้งนี้ยึดตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ “RECOVERY” 7 มาตรการ ได้แก่ 1) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน 2) การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา 3) การสร้างการมีส่วนร่วม

ในการจัดการเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และ
ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและ
เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้
และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต 6) การยกระดับการจัด
การเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และ 7) การจัดสวัสดิการ
ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้สรุปสาระสำคัญและเรียบเรียงรายงาน
การติดตามดังกล่าว และจัดทำเป็นเอกสาร “แนวทางเชิงปฏิบัติการในการฟื้นฟู
ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้” สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้
จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อค้นพบ
และข้อเสนอแนะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบท เพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอย
ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7 ด้าน

32 ประเด็น

1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน

- การจัดประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- การปรับเพิ่ม ลด และขยายเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ
- การประเมินความพร้อม ศักยภาพ และความสามารถทางการเรียนก่อนเรียนของผู้เรียน
- การปูพื้นฐานความรู้ การสอนเสริม และการทบทวนเนื้อหาสาระทั้งในและนอกเวลาเรียน
- การวางระบบครูสอนแทนและการติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนในกรณีฉุกเฉิน
- การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายประกอบการจัดการเรียนรู้
- การปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม
- การสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูและการกำกับติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน

2 การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา

- การสร้างความตระหนักรู้ในการพัฒนาตนเองของครู
- การพัฒนาและถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมของครูและผู้บริหาร
- การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในการทำงาน
- การนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตรด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3 การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- การสร้างความร่วมมือในเชิงวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด
- การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน
- การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอกในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

4 การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

- การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และฐานข้อมูลดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การพัฒนาระบบคลังสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สอนและผู้เรียน

5 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

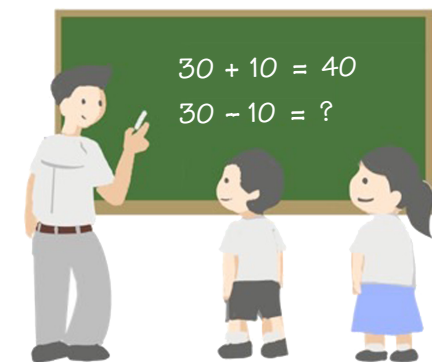
- การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน การเสริมแรงทางบวก และการสร้างแรงบันดาลใจ
- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน
- การส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
- การสร้างระบบการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

6 การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

- การส่งเสริมให้ผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้
- การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- การเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การใช้เทคโนโลยีเพื่อสื่อสารข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

7 การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

- การให้รางวัลหรือการแสดงความยินดีกับความสำเร็จของผู้เรียนและผู้สอน
- การจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน
- การสนับสนุนทุนการศึกษา สื่อ และอุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- การมีมาตรการป้องกันและให้บริการช่วยเหลือด้านสุขภาพสำหรับบุคลากรในสถานศึกษา

สารบัญ

ความเป็นมา	1
12 กรณีศึกษา เพื่อดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	5
7 ด้าน 32 ประเด็น สู่แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	34
เอกสารอ้างอิง	60
คณะผู้จัดทำ	61

ความเป็นมา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ส่งผลกระทบรุนแรงต่อทุกมิติ โดยเฉพาะด้านการศึกษาส่งผลให้สถานศึกษาต้องปิดเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 การเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาทิ การเรียนออนไลน์ (On-line) การเรียนผ่านมัลติมีเดียการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ (On-air) การเรียนผ่านแอปพลิเคชัน (On-demand) และการเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร (On-hand) หรือเป็นการเรียนที่ผสมผสานหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน ถึงแม้จะมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 แล้วก็ตาม แต่ผู้เรียนก็ยังได้รับผลกระทบจากการเสียโอกาสในการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนาตามแต่ละช่วงวัย ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ในทิศทางที่มีแนวโน้มลดลง นอกจากสถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต ทักษะทางอารมณ์ และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และชุมชนร่วมด้วย ด้วยเหตุนี้หน่วยงานทางด้านการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงได้กำหนดแนวทางและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาและผลกระทบ ตลอดจนฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning loss) หมายถึง การเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนาตามแต่ละช่วงวัย ทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ในทิศทางที่มีแนวโน้มลดลง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา จึงเห็นควรให้มีการติดตามการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอย ทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกรณีศึกษาซึ่งมีแนวปฏิบัติ

บทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะ ถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน หมายถึง วิธีการหรือ กระบวนการดำเนินงานที่น่าสนใจของ โรงเรียนที่มีความแตกต่างกันตามบริบท และเงื่อนไขในการจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้และเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในสภาพการณ์เรียนแบบปกติในโรงเรียน ภายหลังจากการปิดโรงเรียนใน สถานการณ์โควิด-19

ที่น่าสนใจ (Interesting Case) จำนวน 12 แห่ง ครอบคลุมสถานศึกษาที่มีบริบท แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภูมิภาค 2) สังกัด 3) ขนาด และ 4) พื้นที่ตั้ง เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของ สถานศึกษาทั้งหมด โดยการถอดบทเรียน ครั้งนี้ยึดตามมาตรฐานการฟื้นฟูภาวะถดถอย ทางการเรียนรู้ “RECOVERY” 7 มาตรการ ที่เป็นผลการวิจัยของสำนักงานฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

กรณศึกษา (Case studies)

ภูมิภาค
ภาคเหนือ (2 สส.)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2 สส.)
ภาคกลาง/ตะวันออก (3 สส.)
ภาคใต้ (2 สส.)
กรุงเทพฯและปริมณฑล (3 สส.)

ขนาดสถานศึกษา
เล็ก (3 สส.) กลาง (3 สส.) ใหญ่ (6 สส.)

สังกัด สพฐ. อปท. กทม. สช.

บริบท ในเมือง นอกเมือง

ที่ได้ดำเนินการสังเคราะห์รายงานวิจัยและผลสำรวจความคิดเห็น รวมจำนวน 4 เรื่อง ในช่วงปี พ.ศ. 2563 - 2565 ได้แก่ 1) การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 2) การศึกษาความคิดเห็น เรื่อง ผลกระทบของโควิด-19 ระลอกใหม่ต่อการศึกษาไทย 3) การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 4) การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ผนวกพร้อมกับข้อเสนอแนะที่ได้รับจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาตรการดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลวิจัยของต่างประเทศ จึงทำให้การติดตามการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในครั้งนี้ใช้กรอบตาม 7 มาตรการ ได้แก่ 1) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน 2) การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา 3) การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต 6) การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และ 7) การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการ/แนวทางการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้าน 1) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน 2) การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา 3) การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 4) การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 5) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต 6) การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และ 7) การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ ในการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอย ทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายถึง การประมวลบทเรียนจากการดำเนินการของโรงเรียนที่มีความน่าสนใจตามบริบทของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสภาพการเรียนรู้แบบปกติในโรงเรียนภายหลังจากการปิดโรงเรียนในสถานการณ์โควิด-19 เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการเสนอแนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ การติดตามการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ครั้งนี้ยังได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมถึง “แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ภายใต้อกรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ตามที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อค้นพบที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทเพื่อฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การเสนอแนะวิธีการหรือการดำเนินการทางเลือกเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมกับบริบทและเงื่อนไขของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

12 กรณีศึกษา
เพื่อดำเนินการฟื้นฟู
ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

กรณีศึกษาที่ 1

โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง (ราษฎร์ดุษฎีศึกษา)

โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง (ราษฎร์ดุษฎีศึกษา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาในระดับอนุบาล ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีนักเรียนจำนวน 79 คน

มีผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูประจำการ 5 คน นักเรียนมีทั้งคนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านหนองสองห้อง (ราษฎร์ดุษฎีศึกษา) มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านหนองสองห้อง (ราษฎร์ดุษฎีศึกษา) ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

1) การขาดพัฒนาการโดยรวมของผู้เรียน 2) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ 3) ข้อจำกัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การประเมินศักยภาพทางการเรียนรู้เบื้องต้นของผู้เรียน 3) การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน 4) การประชุมติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสะท้อนคิด การจัดการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้บริหาร
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การกระตุ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 2) การให้อำนาจความรู้และทักษะกับครูผู้สอนผ่านการสอนงาน 3) การอบรมและแนะนำครูผู้สอนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเครือข่ายในเขตพื้นที่การศึกษา 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริม การศึกษาและการเรียนรู้
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อ การเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยง ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปรับประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ โดยนำสื่อ จากโรงเรียนเครือข่ายมาปรับให้เข้ากับบริบทนักเรียน 2) การพัฒนาสื่อดิจิทัลอย่างง่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ ประกอบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และ สุขภาพที่ดี ของ ผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การให้บริการตรวจโควิด-19 แก่ผู้เรียนและครู 2) การเสริมแรงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การชมเชย การให้ รางวัลสำหรับนักเรียนที่มีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียน
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การส่งเสริมให้ครูผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการ การเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ จัดการการเรียนรู้ 2) การสร้างและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้และ เผยแพร่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดงานวันแสดงความยินดีกับความสำเร็จของครูและ นักเรียน 2) การบริการตรวจ ATK ให้กับครูและนักเรียนเพื่อตรวจสอบ ความปลอดภัยและความเสี่ยงในการติดเชื้อและแพร่ระบาด ภายในโรงเรียน

กรณีศึกษาที่ 2

โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคดีสโมสร

โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคดีสโมสร สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งอยู่เลขที่ 19/99 หมู่ 5 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีนักเรียนทั้งหมด 113 คน ครู 14 คน มีครูประจำการ 10 คน และครูอัตราจ้าง 4 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคดีสโมสร มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคดีสโมสร สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้เรียนขาดอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเรียนออนไลน์ 2) สภาพแวดล้อมที่บ้านของผู้เรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้ออนไลน์มีประสิทธิภาพน้อยกว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ 4) ผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านวิชาการ และ 5) ผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะ

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน 2) การใช้เกมและสื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 3) การปรับเปลี่ยนวิธีการวัดประเมินให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ 4) การปรับเปลี่ยนตารางเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนรู้ออนไลน์ 5) การช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครูและผู้บริหาร 2) ความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองของครู 3) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูแบบกัลยาณมิตร
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง 3) หน่วยงานต้นสังกัดให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้ 4) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูแบบหมุนเวียนโดยศึกษานิเทศก์และฝ่ายวิชาการต่างโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน 5) ความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อแนะแนวการศึกษาต่อและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย 2) การนำสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีในการวัดประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสุขภาพที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นมิตรกับผู้เรียน 2) การดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือผู้เรียนอย่างทั่วถึง 3) การเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียน 4) การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนให้กับผู้เรียน 5) การมีกิจกรรมชุมนุมที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดให้กับผู้เรียน
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทันทีและทุกเวลา

กรอบมาตรฐานการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	1) การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน 2) การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) การได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันและการพัฒนาผู้เรียนจนเกิดผลเชิงประจักษ์ 4) การจัดสวัสดิการให้ครูและนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ

กรณีศึกษาที่ 3

โรงเรียนวัดประสาธ

โรงเรียนวัดประสาธ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่เลขที่ 13 ถนนบางพรหม แขวงบางพรหม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีบุคลากรทั้งหมด 11 คน จำแนกเป็นครู 8 คน พี่เลี้ยงเด็ก 3 คน มีนักเรียน 89 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดประสาธ มีดังนี้

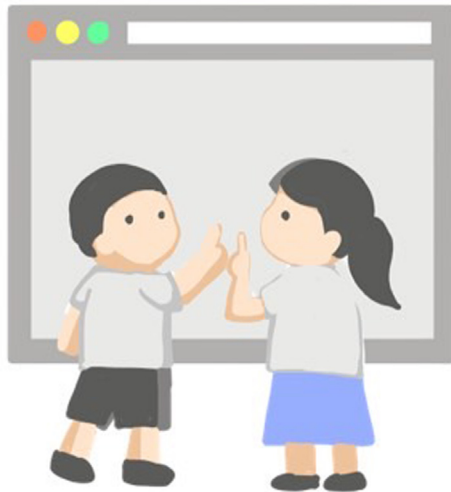
1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนวัดประสาธ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิชาภาคปฏิบัติและวิชาอื่น ๆ และ 2) ภาวะถดถอยเชิงคุณลักษณะ เช่น ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน มารยาทที่ถดถอย มีสมาธิสั้น ชน อยู่ไม่ถึงความรับผิดชอบลดลง นักเรียนบางคนไม่ส่งการบ้าน ไม่ส่งงาน ความเรียบร้อยในการทำงานลดลง เป็นต้น

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	1) การทบทวนบทเรียน โดยเน้นภาษา การอ่านออกเขียนได้ 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	1) การบริหารในลักษณะครอบครัว บริหารเชิงบวกเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้ครู 2) กลวิธีในการประชุมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการในเชิงการพูดคุยทุกวัน 3) การจัดให้ครูได้สอนตรงวิชาเอกตามความถนัด 4) การจัดอบรมพัฒนาครูปีละ 1 ครั้ง ภายใต้งบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	1) ครูประจำชั้นประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลนักเรียน 2) การสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์ในการให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การได้รับสื่อสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ในบางกิจกรรม เช่น การสนับสนุนอุปกรณ์ในกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	1) การกำหนดให้ครูต้องนำเสนอสื่อการเรียนรู้ปีละ 1 ครั้ง 2) การใช้สื่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะมีหลากหลายมิติ อาทิ การใช้คลิปวีดิทัศน์ที่ครูผลิตเอง การคัดเลือกคลิปวีดิทัศน์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาจาก YouTube และการใช้ DLTV เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้

กรอบมาตรการฟื้นฟู ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสุขภาพที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดหาเงินทุนการศึกษาให้นักเรียน เช่น ทุนเรียนดี เพื่อเสริมกำลังใจให้กับนักเรียน 2) ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถพูดคุยปรึกษาหารือกับครูได้ 3) การจัดการอาหาร โดยสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัดการอาหารให้นักเรียน และการจัดกิจกรรมให้จำนวนนักเรียนที่รับประทานอาหารเช้าเพิ่มขึ้น
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้งานเทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ผ่านระบบไลน์ ตามแนวทางของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2) การใช้งานเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เช่น การสอนใช้คอมพิวเตอร์ การใช้เกมที่ดึงดูดความสนใจในการเรียน แอปพลิเคชัน TikTok Facebook YouTube ฯลฯ
7. การจิตสวดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอน เช่น กระดาษ หนังสือโน้ตบุ๊ก เป็นต้น 2) การสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูตามโอกาส การพูดที่สร้างขวัญกำลังใจ

กรณีศึกษาที่ 4

โรงเรียนบ้านห้วยต่อ

โรงเรียนบ้านห้วยต่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จัดการศึกษาในระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่เลขที่ 150 หมู่ที่ 1 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูประจำการจำนวน 12 คน ครูธุรการ 1 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน นักการภารโรง 1 คน และมีนักเรียนจำนวนรวมทั้งสิ้น 240 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านห้วยต่อ มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านห้วยต่อ ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) การขาดพัฒนาการด้านการเรียนรู้โดยรวมของผู้เรียน 2) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ 3) ข้อจำกัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (เช่น ขาดอุปกรณ์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือในการเรียน) 4) ปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนและความสามารถในการเรียนรู้ 5) ปัญหาด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม และ 6) ปัญหาความสามารถในการสื่อสาร

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การประเมินศักยภาพทางการเรียนรู้เบื้องต้นและความพร้อมของผู้เรียน 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน 4) การใช้ชั่วโมงซ่อมเสริมเพื่อเติมเต็มความรู้/ สอนเสริมนอกเวลาเรียน 5) การพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกชั้นเรียน 6) การช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อนนักเรียน
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน 2) การพัฒนาตนเองของครูผู้สอน 3) การขับเคลื่อนในการพัฒนาครูโดยผู้บริหาร (ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง)
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริม การศึกษาและการเรียนรู้ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน สื่อ และนวัตกรรม การเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู 3) ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อช่วยเหลือผู้เรียน
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้โดยครูผู้สอน 2) การนำสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสุขภาพที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรกับผู้เรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน 2) การดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือผู้เรียนอย่างทั่วถึง 3) การเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียน 4) การมีกิจกรรม และชุมนุมที่หลากหลายช่วยผ่อนคลาย ความเครียดให้กับผู้เรียน 5) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยกิจกรรม และการอบรมขั้นแนะตักเตือน 6) การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน 7) การใช้ระบบบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาการจัดการเรียนรู้ ในกรณีมีผู้สอนหรือนักเรียนติดเชื้อโควิด-19 8) การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	1) การใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	1) การช่วยเหลือด้านสุขภาพแก่นักเรียนจากหน่วยงานภายนอก 2) การสนับสนุนอุปกรณ์ในการตรวจโควิด-19

กรณีศึกษาที่ 5

โรงเรียนบ้านโคกยาง

โรงเรียนบ้านโคกยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 เปิดการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดกลาง ตั้งอยู่เลขที่ 100 หมู่ที่ 2 ตำบลโคกยาง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูประจำการ 17 คน จำแนกเป็นข้าราชการครู 15 คน ครูช่วยราชการ 1 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน และมีนักเรียน 270 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านโคกยาง มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านโคกยาง ส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะด้านพัฒนาการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การขาดพัฒนาการด้านการเรียนรู้โดยรวมของผู้เรียน 2) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ 3) ข้อจำกัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (เช่น ขาดอุปกรณ์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือในการเรียน) 4) ปัญหาด้านพฤติกรรมกรเรียนและความสามารถในการเรียนรู้ และ 5) ปัญหาด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การวางแผนร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ สำหรับผู้เรียน 3) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูเพื่อติดตาม/แก้ปัญหา ผลการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียน 4) การปรับรูปแบบการมอบหมายงานและลดปริมาณงานให้เหมาะสม 5) การสอนเสริมเพื่อเติมเต็มความรู้/สอนเสริม/ทบทวนความรู้ 6) การช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อนนักเรียน
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาตนเองของครูผู้สอน 2) การขับเคลื่อนในการพัฒนาครูโดยผู้บริหาร (ส่งเสริม สนับสนุน เสริมแรง) 3) การเสริมแรงกันและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ภายในกลุ่มเพื่อนครู 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการสอน สื่อ และนวัตกรรม การเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริม การศึกษาและการเรียนรู้ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรม ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	1) การนำสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาพที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	1) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยกิจกรรมและการอบรมชี้แนะตักเตือน 2) การใช้ระบบบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาการจัดการเรียนรู้ในกรณีมีผู้สอนหรือนักเรียนติดโควิด-19 3) การจัด/ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม โครงการนอกเวลาเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิต 4) การดูแล ช่วยเหลือ กระตุ้น/สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนให้กับผู้เรียน 5) การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรกับผู้เรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	1) การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เช่น ระบบไลน์ Google classroom
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	1) การสนับสนุนอุปกรณ์ในการตรวจโควิด-19 และดูแลทำความสะอาด 2) การจัดสรรทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้เรียนจากโรงเรียนและหน่วยงานภายนอก 3) การจัดสวัสดิการ สร้างขวัญกำลังใจ ความปลอดภัย ให้ครู และนักเรียน

กรณีศึกษาที่ 6

โรงเรียนกุดจิกวิทยา

โรงเรียนกุดจิกวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่เลขที่ 64 บ้านใหม่ หมู่ที่ 4 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีบุคลากรทั้งหมด 37 คน นักเรียน 415 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนกุดจิกวิทยา มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนกุดจิกวิทยา สามารถแบ่งได้ เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ ได้เต็มที่ นักเรียนขาดเรียนเนื่องจากอุปสรรคการเรียนรู้ไม่พร้อม ความสนใจในการเรียน ลดลง วิชาปฏิบัติไม่สามารถให้นักเรียนปฏิบัติได้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง และ 2) ภาวะถดถอยเชิงคุณลักษณะ เช่น นักเรียนติดโทรศัพท์มือถือ ขาดความ ใฝ่เรียนรู้ ขาดความสนใจในการเรียน นักเรียนมีระเบียบวินัยลดลง เป็นต้น

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	1) การแก้ปัญหาผู้เรียนติดโทรศัพท์มือถือด้วยการนำมาใช้เป็นสื่อการสอน เช่น เกมแข่งขันตอบคำถามทางไลน์ 2) การออกแบบใบงานบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ อาทิ กำหนดหัวข้อชิ้นงานรวมวิชาศิลปะให้วาดรูป วิชาภาษาอังกฤษให้เขียนคำศัพท์ และวิชาภาษาไทยให้เขียนคำราชาศัพท์ 3) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	(ไม่พบร่องรอยเชิงประจักษ์)
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	1) การลงพื้นที่ตามจุดนัดพบเพื่อสอนการใช้งานระบบห้องเรียนออนไลน์กับผู้ปกครอง
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	1) การรายงานการสอนทุกสัปดาห์ โดยเสนอต่อ อบจ. 2) การส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ตามความสามารถและผลักดันส่งประกวดสื่อการเรียนการสอน
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และ สุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	1) การใช้โปรแกรมระบบกลางของโรงเรียนในการเพิ่มและลดคะแนนความประพฤติ 2) โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือจัดการทุนการศึกษาให้นักเรียนซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน 3) การจัดหาอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือให้ผู้เรียนยืมเรียน
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	1) การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เช่น ระบบไลน์ Google classroom
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	1) การได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนให้กับครูจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรณีศึกษาที่ 7

โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม

โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จัดการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียน ขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 153 หมู่ 2 ตำบลท่าเตือ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นโรงเรียนประจำอำเภอดอยเต่า ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม ประกอบด้วย ภาวะถดถอยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในช่วงโควิด-19 2) การขาดทักษะพื้นฐานและทักษะการปฏิบัติ 3) การขาดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ครบถ้วนตามหลักสูตร และ 4) การขาดแรงจูงใจและขาดวินัยในการเรียน

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
<p>1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การประเมินศักยภาพ ความพร้อม ความต้องการ และการสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การปรับพื้นฐานทางการเรียนให้กับผู้เรียน 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างผู้เรียน 4) การใช้การเรียนรู้เชิงรุกแบบร่วมมือและการใช้กิจกรรมกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ 5) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 6) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง 7) การพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน 8) การประยุกต์ใช้แนวคิดการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ 9) การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 10) การออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน 11) การต่อยอดแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากช่วงโควิด-19
<p>2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดประชุมอบรมครูและบุคลากรในโรงเรียนโดยการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ 2) การนิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นกัลยาณมิตร
<p>3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ของผู้บริหารและครู 2) การใช้กิจกรรมการสื่อสารประจำวันในช่วงเช้าของครู 3) การสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจในแนวทางการบริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ 4) การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน
<p>4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียน
<p>5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การสร้างระเบียบวินัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 2) การสร้างความคุ้นเคยและปรับตัวกับการเรียนรู้ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงให้กับผู้เรียน 3) การสร้างความตระหนักและการส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียน 4) การจัดกิจกรรมชุมนุมเพื่อสร้างความสุขและผ่อนคลายความเครียดให้กับผู้เรียน

กรอบมาตรฐานการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	1) การพัฒนาระบบสารสนเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน 2) การใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	1) การให้การดูแลช่วยเหลือครอบครัวของนักเรียน 2) การสร้างขวัญ กำลังใจ และเสริมแรงในการทำงานของครู 3) การให้กำลังใจและให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการเรียนและการใช้ชีวิต 4) การปรับปรุงภูมิทัศน์กายภาพของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การกำหนดมาตรการการดูแลความสะอาดและความปลอดภัยเกี่ยวกับโควิด-19

กรณีศึกษาที่ 8

โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย

โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เขต 34 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 451 หมู่ 3 ถนนมหิดล ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นโรงเรียน

ประจำจังหวัดแห่งที่ 3 ภายใต้การเป็นองค์กรชั้นนำ ก้าวล้ำสู่มาตรฐานสากล (Lab School Leadership Centre – the Leading Organization Heading Towards International Standards) โรงเรียนเป็นผู้นำด้านไอซีที (Worldclass Standard School) และเป็นโรงเรียนผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม (Leader School of Environment) มีนักเรียน 1,345 คน มีบุคลากร 90 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนกวีละวิทยาลัย มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนกวีละวิทยาลัย ประกอบด้วยภาวะถดถอยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาการเรียนรู้ที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จากผลกระทบด้านสุขภาพและความเครียด 2) การขาดการฝึกทักษะในรายวิชาปฏิบัติ 3) การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียน ความมีวินัย และความรับผิดชอบ และ 4) ปัญหาการปรับตัวในการเรียนและการเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิต

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู 2) ความพร้อมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนในทศวรรษ 3) การขยายระยะเวลาเรียนเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย 5) การประเมินการเรียนรู้และการสอนเสริมเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน 6) การเน้นการจัดการเรียนรู้และความใส่ใจนักเรียนอย่างเต็มที่
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) อบรมการใช้เทคโนโลยีและแอปพลิเคชันในการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน

กรอบมาตรฐานการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การสร้างความตระหนักในความร่วมมือและความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหาร 2) การช่วยเหลือกันในการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมกันระหว่างนักเรียน 3) การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอก
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อ On demand ที่ผู้เรียนสามารถเรียนและเข้าถึงได้ตลอดเวลา
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และ สุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การเยี่ยมบ้านเพื่อทำความเข้าใจบริบทผู้เรียน 2) การเข้าถึง รับฟัง และให้คำปรึกษาผู้เรียนเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การวิเคราะห์ปัญหาและเริ่มต้นพัฒนาระบบเทคโนโลยีจากต้นทุนเดิมของโรงเรียน 2) การสื่อสารเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอน 3) การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลการบริหารงานของโรงเรียน 4) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้แต่ละรายวิชาของครูและนักเรียน
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแลรักษาความปลอดภัย 2) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียน 3) การเสริมแรงเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของนักเรียน 4) การเปิดให้มีการร้องเรียนและสะท้อนผลการปฏิบัติงาน 5) การเป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู

กรณีศึกษาที่ 9

โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์

โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนสหศึกษาขยายโอกาสขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 1128 ถนนลาดพร้าว แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีนักเรียน 1,400 คน และบุคลากรของโรงเรียน 111 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ ประกอบด้วย ภาวะถดถอยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งสามารถแบ่งประเด็นได้จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญหาทางความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามสาระการเรียนรู้ 2) ปัญหาทางคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลง และ 3) ข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การประเมินความพร้อมและความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน 4) การจัดกิจกรรมปูพื้นฐานและส่งเสริมความรู้ทางวิชาการตามสาระการเรียนรู้ 5) การออกแบบและพัฒนาสื่อ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการติดตามผลการเรียนรู้
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองของครูผู้สอน 2) การส่งเสริมและอบรมพัฒนาครูโดยผู้บริหารสถานศึกษา
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้สื่อทางสังคมออนไลน์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของผู้ปกครอง 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาเว็บไซต์ครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างง่ายเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต 2) การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล ร่วมกับการสังเกตพูดคุยผู้เรียนรายบุคคลเพื่อการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ 2) การสร้างและพัฒนาเว็บไซต์การเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดสวัสดิการส่งเสริมการทำงานและการพัฒนาผู้เรียน 2) การเชิดชูเกียรติและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

กรณีศึกษาที่ 10**โรงเรียนด่านขุนทด**

โรงเรียนด่านขุนทด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จัดการศึกษาในระดับอนุบาล 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ตั้งอยู่เลขที่ 602 หมู่ที่ 2 ถนนสีคิ้ว-ชัยภูมิ ตำบลด่านขุนทด อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา มีนักเรียนจำนวน 2,919 คน มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน (ผู้อำนวยการ 1 คน และรองผู้อำนวยการ 4 คน) ครูประจำการจำนวน 113 คน และครูอัตราจ้าง 7 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนด่านขุนทด มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนด้านชุมชนทด สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ภาวะถดถอยเชิงผลสัมฤทธิ์ ซึ่งนักเรียนระดับประถมศึกษาหลายคนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนออนไลน์ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาบางคนต้องทำงานพิเศษ ช่วยผู้ปกครองทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาเรียน ทำให้ขาดความรู้พื้นฐานในวิชาต่าง ๆ เมื่อโรงเรียนกลับมาจัดการเรียนการสอนตามปกติ พบว่า นักเรียนประสบปัญหาองค์ความรู้ไม่ต่อเนื่อง ไม่สามารถจำเนื้อหาในบทเรียนได้ นักเรียนหลายคนมีผลการเรียนติด 0 ร มส และ 2) ภาวะถดถอยเชิงคุณลักษณะ เช่น นักเรียนก้าวร้าว อารมณ์หงุดหงิด ติดโทรศัพท์ เกือบตัว ไม่อยากเข้าห้องเรียน และขาดความใฝ่เรียนรู้ เป็นต้น

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	1) การเติมเต็มความรู้เดิมโดยการทบทวนบทเรียนก่อนเริ่มเนื้อหาบทเรียนใหม่ 2) การมีครูประจำชั้นเข้าสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างการเรียนการสอนของครูในแต่ละรายวิชา 3) การวางแผนให้นักเรียนทุกคนมีเป้าหมายในการเรียนผ่านระบบครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว 4) การเพิ่มจำนวนวันและชั่วโมงในการเรียนรู้ในชุมชนเสริมทักษะตามแนวกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 5) การกำหนดครูสอนแทนในลักษณะการแลกชั่วโมงสอนตามเนื้อหาบทเรียนของตนเอง 6) การใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนในการประสานติดตามการส่งงานและการอธิบายบทเรียน 7) การทดลองขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนพิเศษ 8) การควบคุมคุณภาพหลักสูตรตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กรอบมาตรการฟื้นฟู ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การส่งตัวแทนครูไปร่วมฝึกอบรม และนำมาถ่ายทอดส่งต่ออบรมภายในโรงเรียน 2) การวางระบบการประชุมและควบคุมเวลาไม่ให้สร้างภาระน้อยล้าให้ครู
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้กลไกการประชุมผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านเพื่อเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองในการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ 3) การจัดทวิศึกษา/การจัดทำ MOU หลักสูตรระยะสั้นร่วมกับวิทยาลัยเทคนิค และการประสานความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การวางแผนการพัฒนาระบบห้องเรียนที่สามารถรวบรวมเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาเพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และ สุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) ระบบติดตามการขาดเรียนกรณีนักเรียนขาดเรียนต่อเนื่อง 2) การเอาใจใส่ของครู พร้อมรับฟังและสื่อสารเชิงบวกกับผู้เรียน 3) การจัดภูมิทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการมาโรงเรียน 4) การส่งเสริมกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้วางแผนและดำเนินการผ่านกลไกของสถานักเรียน
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้ระบบไลน์ห้องเรียนในการติดต่อระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน 2) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำโทรทัศน์ประจำห้องเรียน การวางแผนจัดสอบออนไลน์ และการมอบหมายชิ้นงานที่นักเรียนต้องใช้เทคโนโลยีในการทำและส่งชิ้นงานนั้น
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดสรรงบประมาณในการจ้างครูอัตราจ้าง เพื่อมาแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครูซึ่งได้รับผลกระทบจากความล่าช้าในการบรรจุอัตรากำลังข้าราชการครู

กรณีศึกษาที่ 11

โรงเรียนปากเกร็ด

โรงเรียนปากเกร็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาขนาดนทบุรี จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 1-6 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษแบบ
สหศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 128/37 หมู่ 3 ตำบลปากเกร็ด อำเภอ
ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนข้าราชการครู
153 คน ครูอัตราจ้าง 32 คน และจำนวนนักเรียน 3,260 คน ซึ่งผล
การถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน
ปากเกร็ด มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนปากเกร็ด สามารถแบ่งได้
เป็น 7 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้เรียนขาดทักษะเนื่องจากไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง
2) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้น้อยกว่าการเรียนในชั้นเรียน 3) ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ 4) ผู้เรียนขาดแรงบันดาลใจในการเรียน 5) สภาพแวดล้อมที่บ้าน
ของผู้เรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ 6) ผู้เรียนมีข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยี
ในการเรียนออนไลน์ และ 7) การเรียนออนไลน์ไม่เหมาะสมกับการสอนที่เน้นการคิด
ขั้นสูงและผู้เรียนที่ยังไม่สามารถกำกับตนเองได้

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง 3) การปรับลดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนออนไลน์ 4) การลดความสำคัญของการสอบ
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับครูผู้สอน 2) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1) การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อช่วยกันดูแลและพัฒนาผู้เรียน 2) การประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์และพัฒนาผู้เรียน 3) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแผนการเรียน
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้โดยครูผู้สอน 2) การนำสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	<ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) การมีนโยบายลดเวลาเรียนเพื่อลดผลเสียที่มีต่อสุขภาพจากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดทำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้กระบวนการพัฒนาตามหลักการของ PDCA
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ 2) การส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือครูในทุกด้าน 3) การสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

กรณีศึกษาที่ 12

โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง

โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 132 หมู่ที่ 2 ถนนสุขุมวิท ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีจำนวนนักเรียน 988 คน และบุคลากรของโรงเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น 143 คน ซึ่งผลการถอดบทเรียนการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง มีดังนี้

1. ลักษณะภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

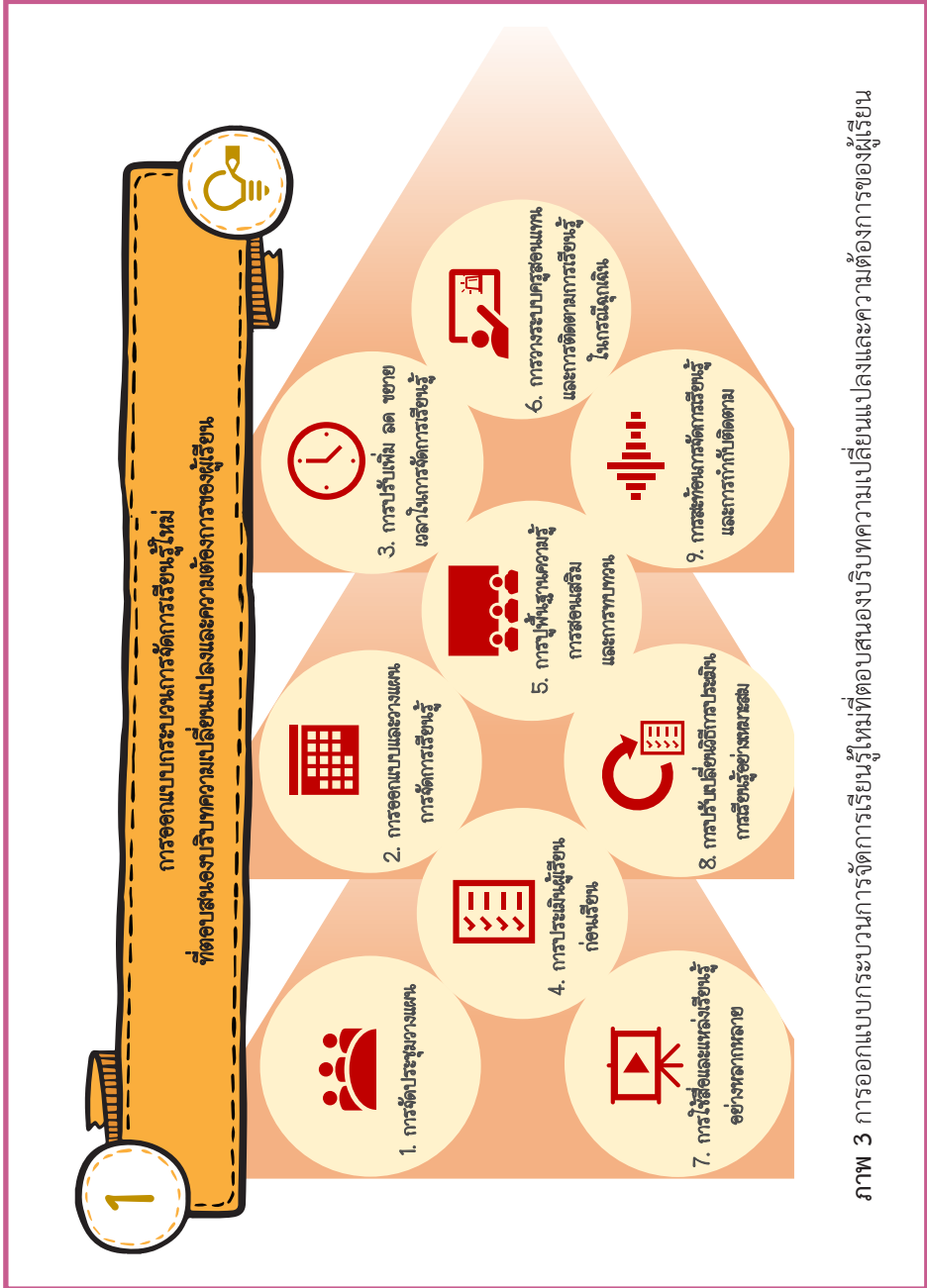
ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง เป็นไปในลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งสามารถแบ่งประเด็นได้จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ข้อจำกัดและปัญหาทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการจัดการเรียนรู้ และ 2) ปัญหาทางด้านวินัย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2. ผลการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียน

กรอบมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	1) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) 3) การจัดกิจกรรมการสอนเสริมซ้ำทางวิชาการตามสาระการเรียนรู้ 4) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วินัย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 5) การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ทางวิชาการและศาสนาจากแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ของโรงเรียนในเครือ
2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา	1) การ “หนุนใจ” จากการเสริมกำลังใจด้วยความรักและสามัคคีของครู และผู้บริหารสถานศึกษา 2) การส่งเสริมและอบรมพัฒนาครู โดยครู ผู้บริหารสถานศึกษา และวิทยากรจากสถาบันตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของโรงเรียน
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	1) การใช้สื่อทางสังคมออนไลน์ และระบบเพื่อการติดต่อสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน บ้าน และโรงเรียนเพื่อการมีส่วนร่วมในการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	1) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลร่วมกับโรงเรียนในเครือ 2) การใช้ระบบงานข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนและบุคลากร
5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	1) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการ กีฬา และตามเทศกาลให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา
6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	1) การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์
7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	1) การสนับสนุนทุนการศึกษาแลกเปลี่ยนในต่างประเทศให้แก่ผู้เรียน 2) การแบ่งชำระค่าเล่าเรียนของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครอง 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมและเชิดชูเกียรติให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

7 ด้าน 32 ประเด็น สู่แนวทางเชิงปฏิบัติ ในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

ผลการสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีและปัจจัยสู่ความสำเร็จ
ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 12 กรณีศึกษา
ร่วมกับองค์ความรู้จากการศึกษาเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพ 3 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน

1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน

การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน มีจำนวน 9 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การจัดประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนของผู้เรียน

สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้และฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนของผู้เรียน โดยอาจจัดทำเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติของโรงเรียนภายใต้แผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติการ เฉพาะกิจ โครงการ หรือกิจกรรมสำหรับการแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเฉพาะเจาะจง หรือการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน รูปแบบการประชุมอาจเป็นในลักษณะทางการ กึ่งทางการ หรือไม่เป็นทางการตามบริบทของโรงเรียน หรือการประชุมวางแผนที่บูรณาการร่วมกับกิจกรรม PLC ของโรงเรียน

1.2 การออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สถานศึกษาควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ในรูปแบบที่หลากหลายที่สอดคล้องกับศักยภาพ ลักษณะ และความแตกต่างระหว่างผู้เรียน การใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ที่เร้าความสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ และท้าทายความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้สอนต้องมีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนในทุกรูปแบบตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็น การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Onsite learning) การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ (Online learning) การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) รวมถึงการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้ทั้งภายในและ

ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริง

1.3 การปรับเพิ่ม ลด และขยายเวลาในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานศึกษาควรมีการยืดหยุ่นเกี่ยวกับการจัดตารางสอน การปรับเพิ่ม-ลด และขยายเวลาในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและความสอดคล้องกับเงื่อนไข บริบท และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งการปรับเปลี่ยนตารางและเวลาเรียน ตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื้อหาสาระของรายวิชา ศักยภาพและความสามารถของผู้เรียน โดยการปรับเพิ่มเพื่อเป็นการสร้างเสริม พัฒนา และต่อยอดองค์ความรู้ของผู้เรียน ส่วนการปรับลดเพื่อเป็นการปรับการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน รวมถึงการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

1.4 การประเมินความพร้อม ศักยภาพ และความสามารถทางการเรียนก่อนเรียนของผู้เรียน

สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินความพร้อม ศักยภาพ และความสามารถทางการเรียนก่อนเรียนของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบความรู้ การประเมินทักษะ การสังเกตพฤติกรรม การสอบถาม การพูดคุย เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเบื้องต้นที่ทำให้ผู้สอนเข้าใจสภาพหรือต้นทุนเดิมในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ในการเรียน และอาจใช้ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามระดับการถดถอยทางการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

1.5 การปูพื้นฐานความรู้ การสอนเสริม และการทบทวนเนื้อหาสาระทั้งในและนอกเวลาเรียน

สถานศึกษาควรมีการปูพื้นฐานเดิมเติมเต็มองค์ความรู้เดิมที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ใหม่

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดการเรียนรู้ในบทเรียนหรือการเรียนในช่วงต่อไปได้ รวมถึงมีการทบทวนเนื้อหาบทเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อซ้ำ ย้ำ ทวนให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนอาจจัดให้มีการสอนเสริม ซ่อมเสริม ทั้งในลักษณะรายบุคคล กลุ่มย่อย หรือทั้งชั้นเรียน เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้หรือแก้ไขข้อบกพร่องที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียน รวมถึงการฝึกทักษะปฏิบัติ โดยอาจดำเนินการในระหว่างการจัดการเรียนรู้ในเวลาเรียนปกติ หรือในลักษณะของโครงการหรือกิจกรรมพิเศษเสริมนอกเวลาเรียน

1.6 การวางระบบครูสอนแทนและการติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน ในกรณีฉุกเฉิน

สถานศึกษาควรมีการวางระบบครูสอนแทนและการติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนในกรณีฉุกเฉิน เช่น ในกรณีที่ครูไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้ด้วยเหตุจำเป็น สถานศึกษาอาจกำหนดให้มีครูสอนแทนหรือการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมสำหรับผู้เรียนภายใต้การควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษา ในส่วนของผู้เรียนที่ไม่สามารถมาเรียนได้ด้วยเหตุจำเป็น สถานศึกษาควรมีระบบการประสานติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือการประสานผ่านผู้ปกครองในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ การสอนเสริม หรือการเติมเต็มเนื้อหาอย่างครบถ้วน

1.7 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายประกอบการจัดการเรียนรู้

สถานศึกษาควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อใช้ในการเรียนรู้หรือเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาจเป็นสื่อที่จับต้องได้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม หรือสื่อที่ผสมผสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น สื่อออนไลน์ แอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูป ที่มีการปรับเปลี่ยนตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ ภายใต้เงื่อนไขการเข้าถึงสื่อ/แหล่งเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน

1.8 การปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

สถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม อาจเป็นไปได้ในลักษณะของการลดการสอบข้อเขียนโดยมุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เพิ่มมากขึ้น การวิเคราะห์งานของผู้เรียน (Task analysis) การมอบหมายภาระงานอย่างเหมาะสมหรือลดปริมาณภาระงานที่ไม่จำเป็น โดยอาจใช้การบูรณาการชิ้นงานระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถประเมินชิ้นงานได้หลากหลายมิติ ทั้งนี้การประเมินควรเน้นเป็นไปในลักษณะของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for learning) และมีการใช้ผลการประเมินเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.9 การสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของครูและการกำกับติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรมีกระบวนการสะท้อนผลการปฏิบัติงานและผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนและผู้บริหารในลักษณะของการประชุม PLC ของสถานศึกษา หรือการนิเทศภายใน เพื่อกำกับติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาจร่วมกันหาแนวทางเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และถอดบทเรียนร่วมกันก่อนนำไปสู่การขยายผลและนำไปปฏิบัติทั้งสถานศึกษา โดยอาจใช้แนวคิดของกระบวนการวิจัยเป็นฐานร่วมกับการสะท้อนการจัดการเรียนรู้และการกำกับติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน

2

การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา

1. การสร้างคุณธรรมให้ครู
ในการพัฒนาตนเองของครู

2. การพัฒนาและถ่ายทอดประสบการณ์
ด้านการจัดการเรียนรู้ สื่อ
และนวัตกรรมการของครูและผู้บริหาร

3. การสร้างบรรยากาศ
แห่งการเรียนรู้
ในการทำงาน

4. การนิเทศการจัดการเรียนรู้
อย่างเป็นที่นิยมและมิตร
ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ภาพ 4 การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา

2. การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา

การเสริมพลังพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสร้างความตระหนักรู้ในการพัฒนาตนเองของครู

สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักรู้ในการพัฒนาตนเองของครูโดยการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วยความเต็มใจและความสมัครใจ โดยให้ครูเรียนรู้วิทยาการและองค์ความรู้ใหม่ ๆ รวมถึงการลงมือปฏิบัติและทดลองด้วยตนเองในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จากผู้อื่น เพื่อปรับปรุง พัฒนา และต่อยอดเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาวิทยะฐานะที่สูงขึ้น

2.2 การพัฒนาและถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ สื่อ และนวัตกรรมของครูและผู้บริหาร

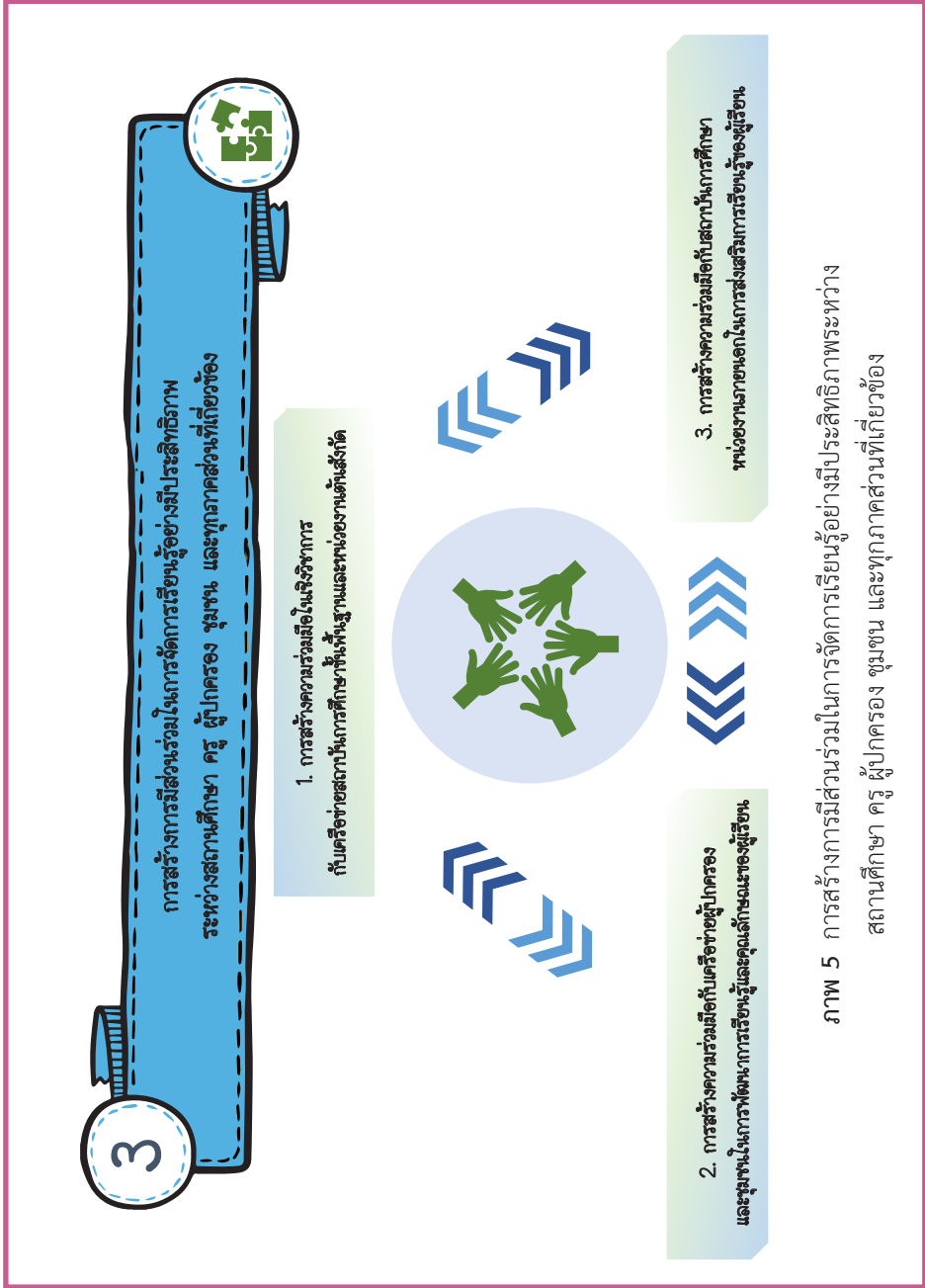
สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แนวใหม่ การพัฒนาความรู้และทักษะด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อาจเป็นในลักษณะของการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานเครือข่ายของโรงเรียน หรือบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ และมีการปฏิบัติที่ดี ในการร่วมถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติ หรือการใช้กระบวนการ PLC ภายในสถานศึกษาในการถอดบทเรียนประสบการณ์ตรงระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในการทำงาน

สถานศึกษาควรมีบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู มีกระบวนการเสริมแรงเสริมกำลังใจในการทำงานด้วยความรักและความสามัคคี ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจและมีมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับระบบการบริหารสถานศึกษา โดยมีการวางระบบการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการมีมุมมองและวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นต้นแบบและแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้

2.4 การนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตรด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สถานศึกษาควรส่งเสริมกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือเพื่อนครูด้วยกัน ในลักษณะของการสังเกตชั้นเรียน การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ทั้งในรูปแบบการนิเทศแบบเผชิญหน้าหรือการนิเทศแบบออนไลน์ ทั้งนี้อาจใช้บุคคลภายนอกมาร่วมนิเทศ เช่น ศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษาต่างสถาบัน อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ฯลฯ โดยมุ่งเน้นการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่เสริมพลังและกำลังใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 3 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างความร่วมมือในเชิงวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษา ชั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด

สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือในเชิงวิชาการกับเครือข่ายสถาบันทางการศึกษาชั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัด เช่น โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายหรือพื้นที่ใกล้เคียง เขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ในลักษณะของการสนับสนุนและช่วยเหลือกันในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงวิชาการและประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ รวมถึงกระบวนการนิเทศการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาและแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน

3.2 การสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน

สถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาการเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษาเน้นการสร้าง ความเข้าใจถึงบทบาทของผู้ปกครองในความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการแจ้งข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นเกี่ยวกับผู้เรียน การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน โดยอาจใช้วิธีการประชุมผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบ

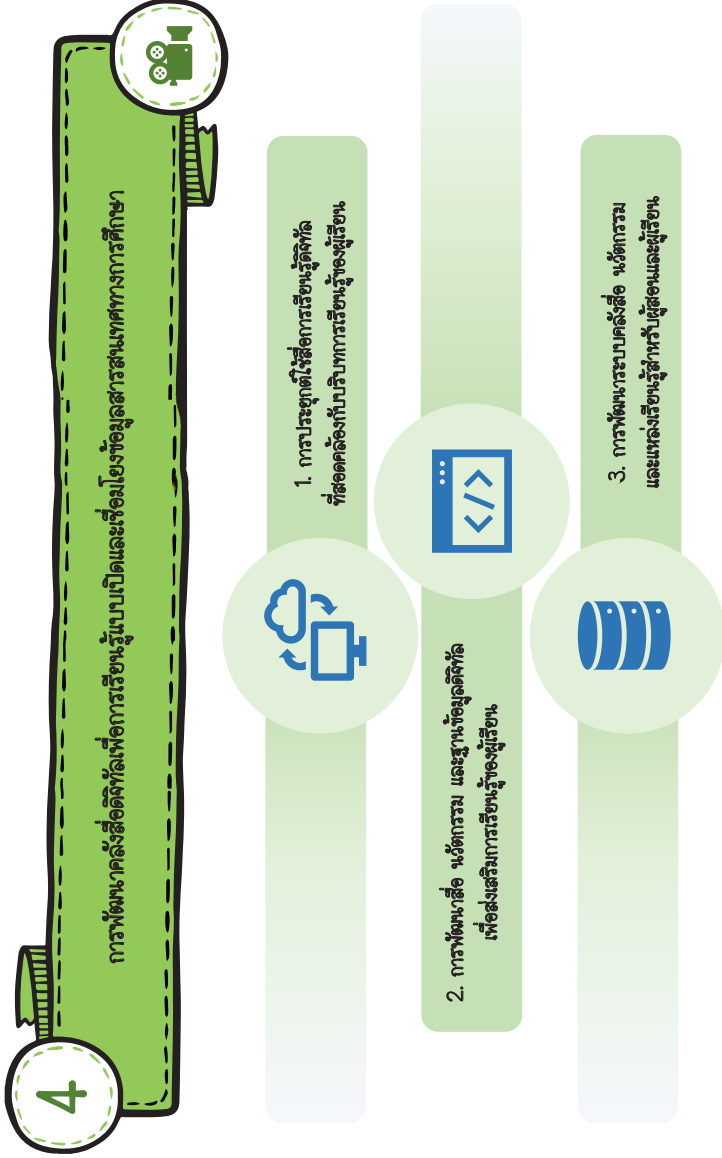
การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนและเพื่อการติดต่อสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

3.3 การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอก ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงหน่วยงานภายนอกทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อเติมเต็มและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของการจัดการศึกษา รวมถึงสร้างเครือข่ายในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างและหลากหลาย ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม การแนะแนวการศึกษาต่อ การพัฒนาทักษะทางอาชีพ และการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ภาพ 6 การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

4. การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

การพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มีจำนวน 3 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการประยุกต์และต่อยอดการใช้สื่อดิจิทัลสำเร็จรูปทั้งรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์บนแพลตฟอร์มการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ร่วมกับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชา วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ภายใต้งैง่อนไขบริบท ความพร้อม และความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้เรียน นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญในเรื่องลิขสิทธิ์ทางปัญญา การอ้างอิงแหล่งที่มาก่อนการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอย่างหลากหลาย และเพื่อกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

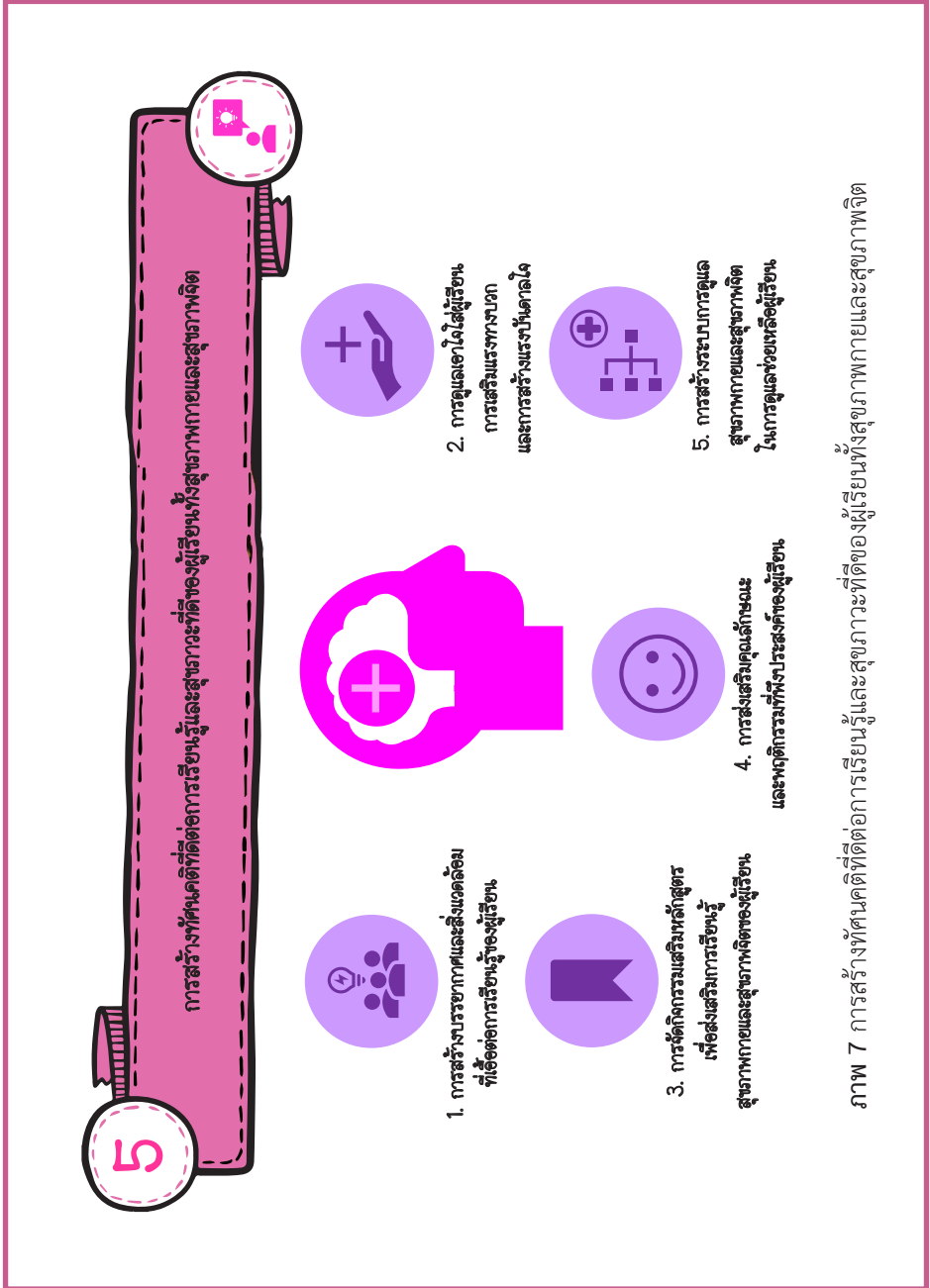
4.2 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และฐานข้อมูลดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และฐานข้อมูลดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ด้วยการส่งเสริมการจัดทำสื่อการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสามารถของครูผู้สอน เน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกันทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน หรือพัฒนาร่วมกันโดยครูผู้สอนในรายวิชา ในลักษณะของสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างง่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปร่วมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในการสอนเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อาจเป็นในลักษณะของสื่อ นวัตกรรม

แบบออฟไลน์และออนไลน์ รวมถึงการพัฒนากระบวนงานข้อมูลของผู้เรียนเพื่อรวบรวมสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การพัฒนาระบบคลังสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สอนและผู้เรียน

สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาระบบคลังสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้สำหรับครูผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนใช้สื่อและนวัตกรรมประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นระบบที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวมถึงการพัฒนาช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สื่อและนวัตกรรมของครูผู้สอน อาจเป็นในลักษณะของเว็บไซต์ครูที่มีหน่วยหรือผู้ดูแลสนับสนุน และสำหรับคลังสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น อาจเป็นในลักษณะการพัฒนาระบบห้องเรียนที่รวบรวมคลังเนื้อหา สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาที่สามารถใช้ศึกษาเรียนรู้และทบทวนเนื้อหาได้ทั้งในและนอกห้องเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถมาเรียนตามปกติได้ รวมทั้งผู้ปกครองสามารถใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานได้

ภาพ 7 การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาพภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

5. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดี ของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีจำนวน 5 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในลักษณะของการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นมิตรกับผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมถึงการสร้างความสุข ความรู้สึกปลอดภัยทั้งทางกายและทางใจทั้งในและนอกชั้นเรียนให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้สถานศึกษาอาจมีการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้วยการปรับปรุงภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ และทำให้ทุกส่วนภายในสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ตลอดเวลา และเพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ รวมถึงระบบการดูแลรักษาความสะอาด สุขลักษณะ และความปลอดภัยภายในสถานศึกษา

5.2 การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน การเสริมแรงทางบวก และการสร้างแรงบันดาลใจ

สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือผู้เรียนทั้งด้านการเรียน การใช้ชีวิตของผู้เรียนอย่างทั่วถึงทุกคน มีการพูดคุยและสื่อสารกับผู้เรียนและมีการเยี่ยมบ้านเพื่อทำความเข้าใจบริบทผู้เรียน รวมถึงการเข้าใจในสภาพปัญหาทางการเรียนของผู้เรียนรายบุคคลเพื่อการหาแนวทางการแก้ไขและการให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยอาจใช้วิธีการเข้าถึงและพร้อมรับฟังผู้เรียน อย่างเป็นกัลยาณมิตร การปรับสภาพจิตใจและอารมณ์ของทั้งผู้สอนและผู้เรียน

ด้วยการใช้การสื่อสารเชิงบวกเพื่อเสริมพลังการเรียนรู้ การกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการเสริมแรงทางบวกอย่างสร้างสรรค์ และมีการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้สถานศึกษาอาจมีกระบวนการแนะแนวทางการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนวางแผนและมีเป้าหมายในการเรียนผ่านระบบครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว รวมถึงการใช้พลังของเพื่อน รุ่นพี่รุ่นน้องในการร่วมขับเคลื่อนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม

5.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน

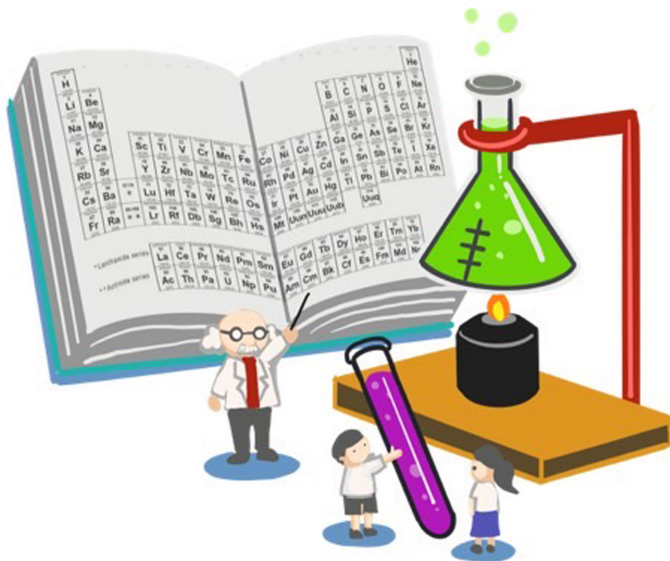
สถานศึกษาควรดำเนินการจัดโครงการ ชมรม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในและนอกเวลาเรียน ทั้งที่เป็นกิจกรรมเชิงวิชาการและไม่เชิงวิชาการในลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมศิลปะ ดนตรี กีฬา รวมถึงกิจกรรมตามเทศกาล วันสำคัญ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และเสริมสร้างสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนและดำเนินการผ่านกลไกของห้องเรียน ชั้นเรียน สภานักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและเข้าร่วมในกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน และเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เรียน

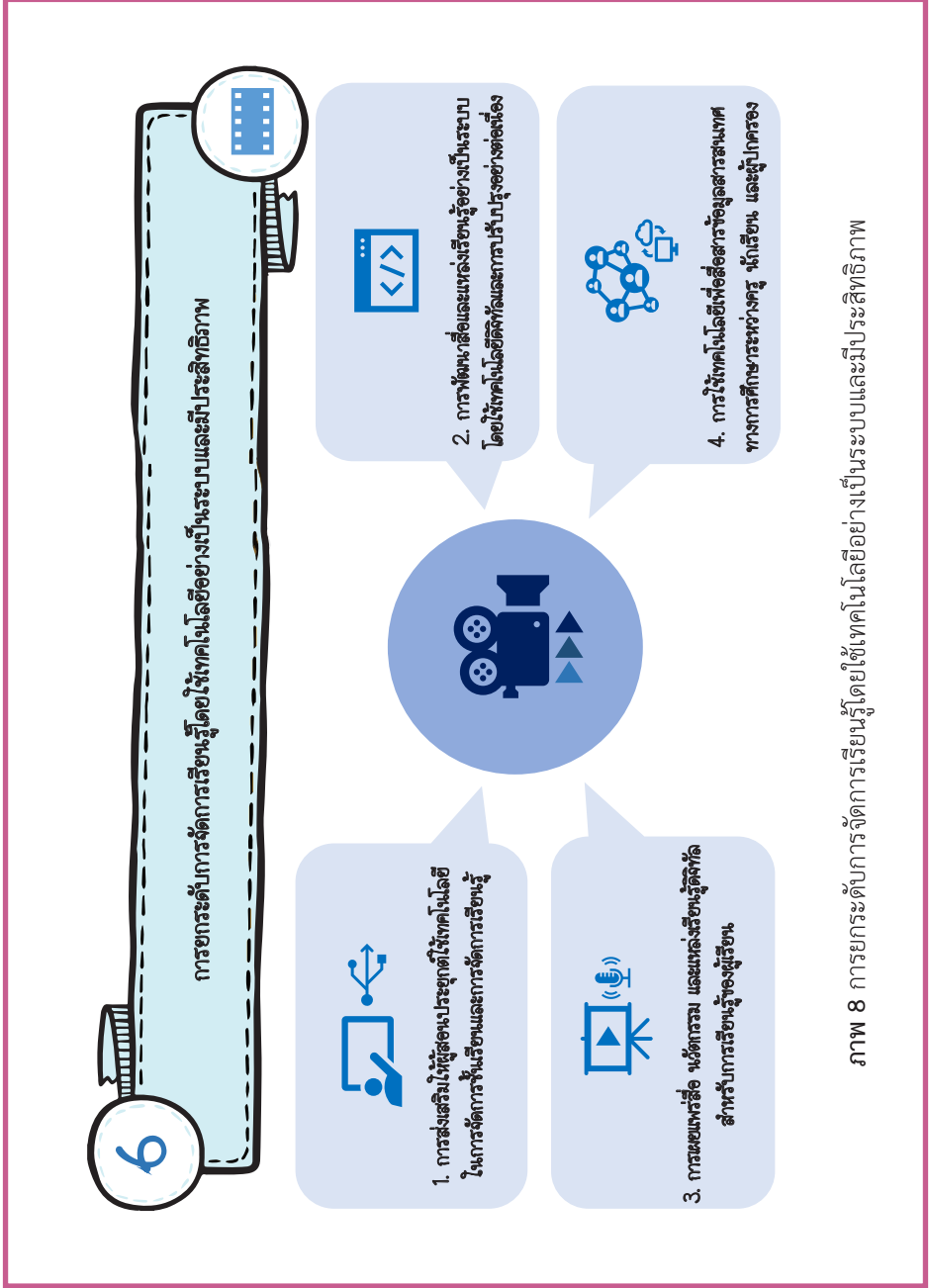
5.4 การส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน อันเป็นพื้นฐานสำคัญให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีและมีความมุ่งมั่นต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิต โดยการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังวินัย คุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยการอบรม ชี้แนะ ตักเตือนด้วยหลักการของเหตุและผล มีการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันและหาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 การสร้างระบบการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

สถานศึกษาควรมีการสร้างระบบการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทั้งรายบุคคลและในภาพรวม เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล การดูแลโภชนาการอาหารกลางวัน การติดตามผู้เรียนที่ขาดเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาทางการเรียนรู้และปัญหาทั้งทางกายและทางใจ รวมถึงปัญหาส่วนตัวของผู้เรียนที่อาจเกิดขึ้นจากการสถานการณ์และบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง อาจเป็นในลักษณะของระบบการรายงานข้อมูลผู้เรียนไปยังฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อพบผู้เรียนที่มีปัญหาหรือความเสี่ยงทางพฤติกรรม ทางอารมณ์ การมีระบบการส่งต่อผู้เรียนกลุ่มเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และการประสานกับผู้ปกครองของผู้เรียนเพื่อทราบและร่วมหาแนวทางการช่วยเหลือ โดยอาจมีการประยุกต์ใช้ระบบแพลตฟอร์มออนไลน์หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการบริหารจัดการหรือการดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ภาพ 8 การยกระดับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

6. การยกระดับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 การส่งเสริมให้ผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้

สถานศึกษาควรส่งเสริมหรือกำหนดนโยบายให้ผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ โปรแกรม และแอปพลิเคชันที่ใช้อำนวยความสะดวกในการจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ของครู เช่น การรับ-ส่งเอกสาร สื่อ และแหล่งเรียนรู้ของผู้สอน การส่งชิ้นงานของผู้เรียน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีสำเร็จรูปที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สถานศึกษาอาจนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อลดภาระงานเอกสารของผู้สอน และสามารถนำข้อมูลสารสนเทศ และฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องได้

6.2 การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในลักษณะที่หลากหลาย เช่น สื่อและแหล่งเรียนรู้ ออฟไลน์ ออนไลน์ โปรแกรม แอปพลิเคชัน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

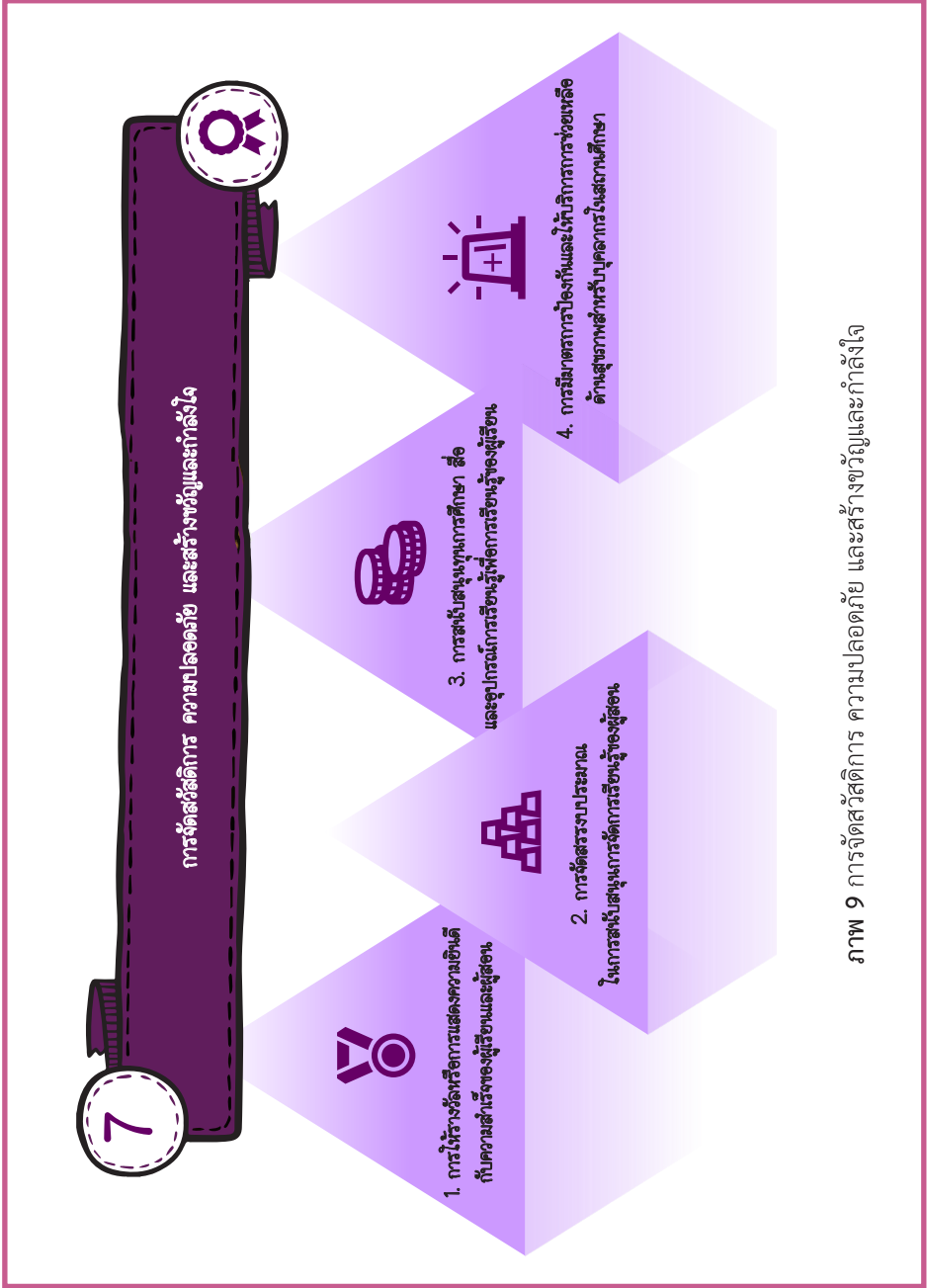
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาควบคู่ไปกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทและศักยภาพของผู้เรียน แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และเผยแพร่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีการประเมิน ทบทวน ปรับปรุงสื่อ และแหล่งเรียนรู้และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

6.3 การเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ เช่น คลิปการสอน ใบงาน เอกสารประกอบการเรียนการสอน ร่องรอยหลักฐานและกิจกรรมในชั้นเรียน โดยเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ แพลตฟอร์มออนไลน์หรือช่องทางอื่น ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึง สามารถทบทวนบทเรียน บันทึกและสรุปการเรียนรู้ และเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาและเพื่อเติมเต็มการเรียนรู้ที่ขาดหายไป และผู้ปกครองสามารถใช้ในการกำกับติดตาม และเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ นอกจากนี้สามารถใช้เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันด้านการจัดการเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน

6.4 การใช้เทคโนโลยีเพื่อสื่อสารข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นระหว่างสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการบริหารจัดการของสถานศึกษา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การกำกับติดตามผู้เรียน ฯลฯ โดยมุ่งเน้นการใช้การสื่อสารที่สามารถเข้าถึงบุคคลทุกกลุ่มได้อย่างครอบคลุม รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้กลุ่มไลน์ (LINE Group) แฟนเพจเฟซบุ๊กของสถานศึกษา (Facebook Fanpage) เว็บไซต์ของสถานศึกษา ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ (SMS) ฯลฯ ตามความพร้อม ความสะดวก และความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้ปกครอง

ภาพ 9 การจัดสร้างสื่อการเรียนรู้ และสร้างขวัญและกำลังใจ

7. การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ

การจัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ มีจำนวน 4 ประเด็น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 การให้รางวัลหรือการแสดงความยินดีกับความสำเร็จของผู้เรียนและผู้สอน

สถานศึกษาอาจมีการจัดกิจกรรมการให้รางวัลที่แสดงถึงการเชิดชูเกียรติหรือการแสดงความชื่นชมยินดีกับความสำเร็จของผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียนที่มีพัฒนาการทางการเรียน ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเด่น ผู้ที่มีความโดดเด่นในเชิงวิชาการจากการประกวดแข่งขัน ผู้ที่มีความโดดเด่นด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้สอนที่มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบหรือแบบอย่างได้ บุคลากรที่มีการปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเท รวมถึงผู้เรียนหรือผู้สอนที่ทำชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา ทั้งนี้ควรเป็นผลจากความสำเร็จที่เกิดขึ้นเชิงประจักษ์ เพื่อเป็นการเสริมแรง เสริมสร้างขวัญกำลังใจ และเป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีให้กับผู้เรียนและผู้สอน โดยอาจให้รางวัลหรือแสดงความชื่นชมในโอกาสต่าง ๆ ทั้งลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ในงานวันวิชาการ งานเลี้ยงปิดภาคเรียน เป็นต้น

7.2 การจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน

สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อส่งเสริมการพัฒนางานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ โดยอาจวิเคราะห์ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ รวมถึงอุปกรณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เร็วและเพียงพอในการจัดการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและ

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในบางกรณี รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในการจ้างครู ในกรณีที่ต้องร่ำกำลังไม่เพียงพอ หรือการจ้างบุคลากรสายสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครู เพื่อคืนครูสู่ห้องเรียนและเพื่อให้ครูสามารถดูแลและจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง

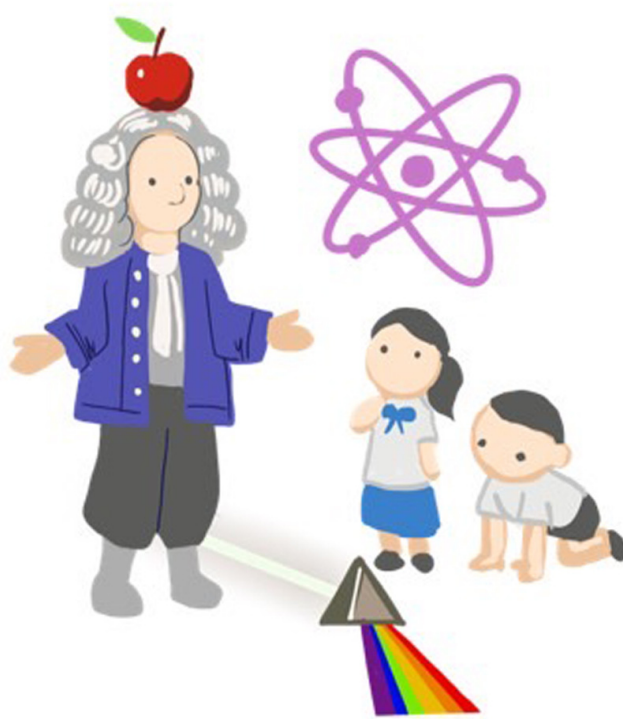
7.3 การสนับสนุนทุนการศึกษา สื่อ และอุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถานศึกษาควรมีการจัดสรร สนับสนุนทุนการศึกษา สื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อสร้างโอกาสและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยอาจเป็นการจัดสรรทุนการศึกษาทั้งจากภายในสถานศึกษาหรือจากหน่วยงานภายนอกสำหรับผู้เรียนที่ยากจนหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ รวมถึงการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ในกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน เช่น กรณีที่ผู้เรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ หรืออุปกรณ์ที่ไม่พร้อมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวผู้เรียน เช่น การลดค่าเล่าเรียน การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในบางส่วน สัญญาณอินเทอร์เน็ต สื่อการเรียนรู้บางประเภท หรือการแบ่งชำระค่าเล่าเรียนของผู้เรียนให้แก่ผู้ปกครอง โดยสามารถชำระเป็นงวดตามความพร้อม เพื่อลดโอกาสการออกกลางคันของผู้เรียน

7.4 การมีมาตรการป้องกันและให้บริการการช่วยเหลือด้านสุขภาพสำหรับบุคลากรในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีมาตรการป้องกันและให้บริการการช่วยเหลือด้านสุขภาพสำหรับบุคลากรในสถานศึกษาในช่วงที่สถานการณ์โรคระบาดยังคงอยู่ หรือมีสถานการณ์อื่นที่กระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาเกิดขึ้น โดยอาจสนับสนุนอุปกรณ์ในการตรวจโควิด การบริการตรวจโควิดให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาทั้ง ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยและ

ความเสี่ยงในการติดเชื้อและแพร่ระบาดภายในโรงเรียน การดูแลทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงในทุกจุด โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยง รวมถึงประสานการช่วยเหลือด้านสุขภาพแก่บุคลากรจากหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล ใกล้เคียงสถานศึกษา หน่วยการแพทย์ในพื้นที่ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2566). การติดตามการดำเนินการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ออนไลน์).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2565). มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส. บี. เค. การพิมพ์ จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2565). การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์บทเรียน และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ
 ดร.สวัสดี ภูทอง
 นายธนู ขวัญเดช
 นางศิริพร ศรีพันธุ์
 ดร.ภูมิพัช เรืองแหล่
 นางอำภา พรหมวาทย

เลขาธิการสภาการศึกษา
 รองเลขาธิการสภาการศึกษา
 รองเลขาธิการสภาการศึกษา
 ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
 ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
 ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตุลย์เมธากา

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ศกุนตนาค

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.ชวภณ สารข้าวคำ

อาจารย์ประจำ คณะสาธารณสุขศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการ

นางสาวกั้งกาญจน์ เมฆา

ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล
 การจัดการศึกษา

สรุปและเรียบเรียง

นางสาวกนกวรรณ ศรีลาเลิศ

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

ออกแบบภาพประกอบ

นายวรจักร จงศักดิ์

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา

ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล
การจัดการศึกษา

นายจิริวิทย์ ไทภูวไพบูลย์

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

นางสาวกนกวรรณ ศรีลาเลิศ

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

ดร.ภูริต วาจาบัณฑิตย์

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

นางสาวสุภารัตน์ ศรีหลัก

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

นายวรจักร จงศักดิ์

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ

นายธนกฤต ศรีกิตติพงษ์

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

www.onec.go.th

ขอความร่วมมือจากท่านผู้ใช้เอกสารเล่มนี้
ตอบแบบแสดงความคิดเห็นในการนำเอกสารไปใช้ประโยชน์
เพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานฯ ได้นำไปพัฒนาการศึกษาต่อไป
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามการนำเอกสาร
“แนวทางเชิงปฏิบัติในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้”
ไปใช้ประโยชน์

สิ่งพิมพ์ สกศ.อันดับที่ 41/2566

ISBN 978-616-270-437-6

www.onec.go.th

